

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 49.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 8. desbr. 1934.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brievasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

8. árg.

Bjargið tykkum sjálvir, Føroya fiskimenn! Verið varnir!

Komið tykkum ikki í tilíkt hóslog, sum ber vanda í sær fyri, at tað verður tykkum burtur úr sum tað varð øllum teim fiskimonnum burtur úr, ið lögdu saman við keypmenn og útgerðarmenn:

Teir mistu skip síni og ognir!

Tit draga fiskin! Tit seta lívið í váða! Tit eiga tí at fáa fullan ágóða av vinnuni á sjónum.

Tí megu tit verða tykkara egnu útgerðarmenn, tykkara egnu virkisharrar!

Fiskivinnan má umleggjast - nú er svøltur í durunum. - Umleggjið tit hana! Móðurskip, nýggj veiðiskip, turkíhús o. a. veiðið tit tað til vega. Tit kunna, um tit vilja!

Alt fyri eitt, ið skipini vóru komin aftur undan Grønlandi, hevði blað okkara samtalu við skilagóðar skiparar og fiskimenn. Okkara heiðraðu lesarar finga av hesum interjúi at kenna hugsan okkara sjómanna um, hvat ið er torvur á at gera fyri at fáa tað mest møgulega burtur úr fiskivinnuni í Grønlandi.

Flestir menn vóru longu tíðliga í heyst greiðir yvir,

- 1) at tað var skilaleyst, at ein hópur av okkara fiski skal seljast uppá forhönd til útlandskar spekulantar,
- 2) at tað er torvur á at hava stór og góð móðurskip, ið kunnu taka útróðrabátar, proviant, salt, olju og aðra útgerð til Grønlands og føra fiskin heim ella at hava stórar skonnartir við nógvum smábátum at fiska við — skonnartir, ið eru so stórar, at teir kunnu taka við sær alla útgerðina fyri túrin og rúma tí fiski, ið manningin er før at fiska,
- 3) at tað má verða fiskimaðurin sjálvur, ið tekur sær um reiggj og fær í lag hesa umskipan, so hann ikki sum higartil verður givin upp til skutul hjá heimligum og útlandskum spekulantum.

Hvussu skal fiskimaðurin bera seg at fyri at kunna taka hetta takið?

Føroya Fiskimannafelag, Føroya lögting og státtur eru triggir

sterkir tættir, um teir leggja saman. Tað kann ella skuldi ikki verið at ivast í, at F. F. ikki stendur passivt og sær limir sínar ár eftir ár ganga húsa-ganginum nærri úttan at leggja alla orku sína á fyri at taka tey bjargingartøk, tað orkar at taka, fyri fiskimannin. Og tað kann vel ikki vera grund til at ivast um, at hitt almenna, státtur og lögting, vil taka undir við 3—4000 fiskimonnum, um teir vita idni og álvara biðja tað taka undir við sær.

Undirritaðu hava á rættum staði niðri greint henda týðningarmikla spurning. Vit ivast ikki í, at um Føroya fiskimenn samdir og málvisir — helst við lögtinginum undir arminum — heita á státtin í hesum fyri hin fátæka fiskimannin týðningarmikla máli, vilja teir fáa allar sómdir, ið kunna veitast við-víkjandi láni og studningi.

Vit vilja loyva okkum at endurtaka nokur brot úr einum av ritum okkara viðvíkjandi vinnulívi okkara. Tað varð sent hiðani fyri stuttum síðani:

»Grønland er det Omraade, hvor Fiskerne ser hen til med de største Forventninger. Men samtidig som de gør dette, er de klar over, at Fiskeriet ved Grønland, selv om det lykkes og gangstæssigt opfylder de stillede Forventninger, saa giver det dog alt for lidt til Fiskerne drevet paa den nuværende Maade, d. v. s. med de smaa Kultere, hvor man ofte er nødt

til at sælge og omlade Fisken til udenlandske Spekulanter, der sender store Fragtdampere til Grønland efter Fisken og forsyner Kulterne med Salt, Olie og andre Udrustningsartikler til horrible Priser. Alle Fiskere er derfor klar over, at i dette Forhold maa der ske en Ændring.

Fiskerne har nu arbejdet en Del Aar ved Grønland og har vundet en ikke lille Erfaring med Hensyn til, hvordan man kunde ordne sig for at opnaa det mest og bedst mulige Udbytte af Fiskeriet; men et er, at de er klar over, hvordan det burde være, et andet er at realisere det. Her stiller den sig for alle ubemidlede saa haardt folte og ofte uovervindelige Hindring sig i Vejen, Fattigdommen, Kapitalmanglen. Her er det, hvor de maa hjælpes enten ved direkte Laan eller Tilskud til Anskaffelse af de Fartøjer samt Udrustning, der er nødvendige for at drive Fiskeriet deroppe paa en mere rationel og indbringende Maade

Det, som Fiskerne for Tiden mest taler om, er at faa ordnet sig saaledes, at de kan komme til at drive Fiskeri med større aabne Baade (Otte- og Timandsfarer) med installeret Motor fra Land eller fra helt store Skonerter — Dampere. I sidste Tilfælde med en Mængde smaa Robaade (Dorrier). I begge Tilfælde maa de være i Stand til at arbejde uafhængige af de fornævnte Spekulanter, saaledes at de kan erholde Fisken hjembragt med deres egne Fartøjer samt erholde den til Fiskeriet nødvendige Udrustning til billigste Priser.

Fiskerne er som sagt kun halvhjulpne, saafremt de kun erholder omskrevne Skonerter og ikke samtidig kan tilvejebringe Udrustningen til favorable Priser. Udrustningskreditten maa i saa Tilfælde ydes saaledes, at Fiskerne ved den bliver i Stand til at erholde den fulde Udrustning. Og den maa ikke ydes saaledes, som der fortælles, at der for enkeltes Vedkommende har været Tilfælde, nemlig at de har været henvist til en eller anden Grossist, der har haft frie Hænder til at skruke Priserne op i det urimelige, en alt andet end heldig Indflydelse paa Salget af Fangsten. Fiskerne maa selvfølgelig kunne have frie Hænder til at benytte Udrustningskreditten til at købe Udrustningen der, hvor den er billigst, og de maa kunne sælge Fisken i tor eller saltet Tilstand, naar det opportune Øjeblik er inde

Vit kenna tað sum skyldu okkara at rópa eitt varsko til allar fiskimenn at vara seg móti øllum, ið vilja draga teir burtur frá at taka uppgáurnar upp sjálvir, trír og óheftir av øllum privatmonnum.

Vit hava tess verri so mong, mong dømi uppá, hvar ið fiski-

SJÓNLEIKARHÚSIÐ

Sunnudagin 9. desember kl. 5 s. p. verður Holberg til minnis uppafurtikin leikurin

„Hin politiski kannustoyparin“.

Algongumerkir til vanligar prísir fáast í H. N. Jacobsens Bókahandli og við inngongdina.

Motorfiskefartøj til Salg

147 Tons, bygget 1919, klasset og repareret 1934, Bureauveritas. Fast Pris 21.000 Kr. Kan besigtiges i norsk Havn. 2 Sæt Sejl, alt i fortrinlig Stand og godt vedligeholdt.

M. Mørk.

menn og keypmenn eru gingnir í felag um skip, at tað var fiskimaðurin, ið kom at standa á berum, við stórum lapi og ongum skipi, meðan partnari hansara vann uppá útgerð og fisk og fekk alt skipið og megi til at keypa sær fleiri.

Nú sigast nakrir stórkeypmenn at royna at fáa Føroya fiskimenn at seta aksiur í ein stóran dampara til Grønlands fiskiskap.

Tankin við damparanum er góður. Tó eiga Føroya fiskimenn at stegda við at leggja samtán við keypmonnum, ið koma — skulu koma — at hava alt

at siga. Knýtið nú heldur allan máttin, fiskimenn, til at loysa hesa uppgávu aleina við hjálp av ella saman við lögtingi og státi.

Standið nú saman, Føroya fiskimenn, verið menn, farið undir uppgáurnar sjálvir og smíðið sjálvir lukku tykkara! Lítið tykkum ikki upp í anranna náðir!

Latum ongan tykkum villa og tarna á sjálvbjargnisleiðini!

P. M. Dam. J. H. Danbjørg.

Javnaðarmanna inntøkumál á tingi.

Løgtingsins yvirtaking av bankviðurskiftunum og brunatryggingini í Føroyum, løgtingsins einkarsela við olju, salti, og yvirtaking av kólalínunum.

(Framhald.)

Mand og Mand imellem har der længe været talt om, at Lagtinget burde tage under med Socialdemokraterne i Spørgsmaalet vedrørende Enehandel med Olie, Salt, Kul & Kokes. Særlig Interesse har man lagt for Dagen for Enehandel med Olie og Salt, en Interesse, som har taget til i Styrke, efterhaanden som Forbruget af disse Artikler er blevet forøget Aar for Aar. Til at begynde med var Købmændene imod. Men ogsaa iblandt dem lyder der stærke Roster for Enehandel med ikke alene Olie og Salt, men ogsaa med andre store Udrustningsartikler. Underskrevne skal i denne Forbindelse tillade sig at referere til, at to af de kendteste og mest fremstaaende Købmænd paa Suderø har sagt, at saaledes som Forholdene nu stiller sig, køber Rederne — og med dem Fiskerne — Olien, Saltet og Udrustningen i det hele taget

flere Hundrede Tusinde Kroner for dyrt. Hertil kommer, at Betingelserne, der følger med dette dyre Køb, ofte er af den Beskaffenhed, at Rederne ofte maa sælge deres Fisk i Utdie og derved tabe store Summer, for at kunne opfylde de paa dem paalagte Forpligtelser.

Alle, der har købt Olie detail i Uldlandet, og som sammenligner denne Detailpris med Prisen en gros herhjemme, maa bestyrtres ved Forskellen. Denne Forskel er selvfølgelig endnu større, naar det drejer sig om Priserne en gros herhjemme og i Uldlandet. Underskrevne har været med til at købe Raaoilie i England for 6½ Øre pr. l, samtidig med, at den kostede 16 Øre herhjemme. Det er derfor ikke til at forundres over, at Fiskerne og Rederne spørger, hvorledes denne Forskel fremkommer. Fragten og Arbejdslønnen udgør ikke denne Forskel. Der er højest Talen om 3 Øre pr. l i Fragt og Ar-